

Datsaabs Vänner - En ideell förening för datorhistoria och IT - utveckling

Ordförande har ordet

Minnesord

Redovisning enkät

**Dokumentation av Datsaabprodukter på mu-
seet**

Höstfesten

NR 3– NOVEMBER 2015 - ÅRGÅNG 22

Utgivare: Sivert Westlund, tel 013– 398186

email sivert.westlund@sw-management.se

Redaktör: Sven-Erik Järkelid, tel 013-701 21, email s.jarkelid@comhem.se

Adress: c/o Sven-Erik Järkelid, Ärenprisivägen 36, 585 64 LINGHEM

Hemsida: <http://www.datsaaba.se>

Bästa Datasaaabs Vänner !

Vi skriver nu den 1 november 2015. En underbar sensommar och höst har vi avnjutit. En sådan sprakande färgprakt och många soliga dagar så sent på året är ovanligt och vi får tacka och ta emot. Det känns skönt att ha fått njuta av detta nu när vi är på väg in i den mörka delen av året.

Årets höstfest var ett stort glädjeämne för oss i styrelsen, med 53 deltagare är det den bästa uppslutningen på länge. Dessutom fick vi några nya medlemmar, som vi naturligtvis välkomnar med stora famnen.

Återigen måste vi med sorg konstatera att ytterligare vänner gott bort. Det känns tungt att tvingas inse att ens goda vänner och arbetskamrater försvinner och leden tunnas ut. Längre fram i medlemsbladet återkommer vi med minnesord över dessa våra vänner.

I styrelsen försöker vi arbeta vidare med stipendiefrågan, idéer om vi kan attrahera nya medlemmar o.s.v. I detta avseende skickade Lennart Asplund, som sammanhållande för gruppen utvecklingsfrågor, ut en enkät för att se vad medlemmarna kunde tänkas ställa upp på om vi kan få in nya unga medlemmar. Resultatet redovisas under en egen punkt.

Man tvingas ändå inse att vi alla blir äldre, vi drabbas av krämpor som hämmar våra förmågor och också våra anhöriga drabbas av sjukdomar som kräver att vi tar större ansvar hemma och vi klarar inte att ställa upp på för många aktiviteter och åtaganden. Det förstår vi i styrelsen, men samtidigt är det ju bra för de flesta av oss om vi kan göra något inspirerande, som kanske ger oss nya kunskaper och känna oss lite produktiva.

Vad beträffar stipendieverksamheten har vi fått in lite pengar. Det ger oss möjlighet att dela ut stipendiet ytterligare ett år. Vi jobbar vidare med denna fråga och har en hel del idéer. Vi får se vad vi kan åstadkomma.

Gruppen som registrerar föremål i museets regi arbetar oförtrutet vidare och de som önskar är alltid välkomna att vara med. Ta kontakt med Weimar Sandell så fixar han det.

Vi har haft flera kontakter med SAABs Veteranklubb. Detta introducerades av Tord Jöran Hallberg för att se om vi kan samverka på något sätt eftersom vi har samma rötter. Vi blev inbjudna till att ge en föreläsning om DATASAAAB och vår verksamhet i DSV. Lennart Asplund gjorde en mycket väl genomförd och uppskattad presentation med sin kortversion av Datasaaabs historia. Jag själv och nestorn Lennart Pettersson var med och svarade på frågor. Det blev en mycket bra kväll och vi medlemmar i DSV kommer att få en inbjudan till deras trivselkväll före jul.

Som ordförande önskar jag alla en riktigt bra tid i höstmörkret och ser fram mot att möta er alla i nya aktiviteter.

Sivert Westlund

•

Minnesord

Tord Jöran Hallberg

Född 1937-03-01 Osby/Holmö

Död 2015-09-02 Linköping

Civilingenjör/Lektor/Författare/Forskare Tord Jöran Hallberg blev 78 år. Han avled hastigt efter försent upptäckt cancer. Tord Jöran lämnar hustru Gunnel och barnen Åsa och Loke, med familjer, men även väldigt många nära vänner.

Tord Jöran är född i Osby, liksom jag (Bengt). Tord Jöran växte upp i Holmö, strax utanför byn. Barndomshemmet har varit sommarhus för barn och gäster samt excursioner, av Tord Jöran, i närhetens flora. Därutöver som tillfällig arbetsplats för att forska, skriva böcker, med mera.

Jag och Tord Jöran träffades 1945 på Osby Småskolas skolgård, för att börja ettan! Därefter har vi tillsammans haft en fantastiskt händelserik uppväxttid.

Experiment med svartkrut, höll på att kosta oss livet. Vi kanade ner från höga grantoppar, med okänd landningsplats. En 3 km lång ståltrådsledning drogs mellan Holmö och min bostad i Osby. Ståltråden var kasserade ståltrådshärvor från Kuvertfabriken i Osby. Med mikrofon och hörlurar i varje ände.....vi hade fått en privattelefon! Vi snackade, speciellt Tord Jöran, halva nätterna. Det visade sig att vår 3 km långa ståltråd blev "rundradio på långvåg", så grannarna hörde i sina radiomottagare allt vad vi sa (sic!).

Som radioamatörer (15 år gamla) blev vi "trådlösa". I Holmö satte vi upp fantastiska antenner i 30 meter höga furor. Tord Jörans mamma Ethel, låg på marken och bad till högre makter att vi skulle överleva. I Osby Samskola blev vi "Ikoner" efter att ha demonstrerat radiokontakt med flera utländska radioamatörer.

Måste berätta om konfirmationen. Vid första mötet var alla fin-klädda i kostym/klänning. Vi kom en timme försent, klädda i regnrock, stövlar och blöta kläder. Konfirmationsprästen Fader Gunnar sa endast "sätt er längst bak". Vi var gärna på aftongudstjänsten, iklädda vita "nattsärkar" och en stor, hög ljusstake. Vi telegraferade till varandra genom att dra korta/långa streck på knäna, dvs Morsekod. Det tog en vecka innan Fader Gunnar upptäckte vad vi gjorde och först blev han helt tyst sedan, **det där vill jag lära mig, pojkar.** Fader Gunnar påverkade Tord Jöran, som har varit en "tvivlare" sedan dess.

Efter Småskola, Folkskola och Samskola gick vi skilda vägar, men inte som ovänner.

och inte "for ever". Faktum är att vi träffades ganska snart då Tord Jöran gick på gymnasiet och jag jobbade i Malmö. Jag hade köpt en Fiat 1939'a och vi, plus fästmon Gunnel, åkte bl.a. till "hyddan" i Örsjön. Så småningom blev det träff i Göteborg. Tord-Jöran studerade på Chalmers och jag började så småningom mina studier på Chalmers, 1961. Då presenterade jag min blivande hustru Margitha för Tord Jöran och Gunnel. Start för familjeträffar och slut på vilda äventyr.

Tord Jörans pappa forskade om gamla obebodda torp i trakterna och Tord Jöran fortsatte det arbetet. Forskningen vidgades till intressanta personer i bygden, Osby's utveckling med mera. Varje år producerades Tord Jöran intressanta artiklar i Osby Hembygdsförenings årsbok.

Efter examen på Chalmers flyttade Tord Jöran och Gunnel till Linköping. Han började på Datasaab med utveckling av kärnminne till civila datorer och fortsatte på staben för långsiktig planering och slutade som projektledare för D23.

Som sidosarbete undervisade Tord Jöran Högskoleingenjörer, vilket sedermera resulterade i ett lektorat på det nybyggda Linköpings Tekniska Högskola. Han medverkade till att starta Sveriges första utbildning i Datateknik för civilingenjörer.

Det var inte enbart undervisning Tord Jöran ägnade sig åt, utan även utformning av läroböcker och populärlitteratur i ämnet datateknik. Exempelvis på det senare "Mellan Boxholm och Lund eller Datateknik på 4 timmar". Rekommenderas!

Datasaabs Vänner (DSV) bildades omkring 1993 och Tord Jöran var aktiv i föreningen. DSV bestämde 1994 att skriva en eller flera böcker med "Tema D21". Många Datasaabare var engagerad och Tord Jöran blev Redaktör och medförfattare. Efter att bokserien var klar, tog Tord Jöran, på egen hand, initiativet till forskning i svensk datorhistorik, som resulterade i den välmatade boken "IT-Gryning, svensk datahistoria från 1840- till 1960-talet".

Läs gärna om DSV-föreningens utveckling, skriven av Viggo Wentzel

http://www.datasaab.se/Aktiviteter/arsmotet_2011/Datasaabs_Vanner_historik_3.pdf

Som pensionär var han 2004, drivande till start och uppbyggnad av IT-Ceum, Sveriges första datamuseum.

Tord Jöran skrev alla texterna i museet och var djupt engagerad i driften av detsamma.

Tord Jöran har också skrivit mycket om "icke teknik". All hans produktion är väldokumenterad av dottern Åsa och finns att läsa om på www.tjhallberg.se

Jag och Margitha flyttade till Linköping 1965 och vi bor numera endast ett stenkast från platsen för Tord Jörans sista dagar. Våra barn och vi vuxna har umgåtts flitigt under så många år. På våra fester var det brukligt att Tord Jöran spelade fiol, ett instrument han verkligen behärskade. Festkvällarna blev till morgon!

Vi saknar dig Tord Jöran!

Bengt och Margitha Magnhagen

Till Tord Jöran

Vi träffades hösten 1958 utanför Sahlgrenska. Jag var på väg till min första dag på Chalmers.

Du visade mig vägen dit.

Du ordnade för mig någonstans att bo.

Du lät mig bli del av Din vänkrets.

Du förde in mig i Din hembyggd en värld av vänner och personager.

Du lärde mig att det finns mer än teknik.

Du visade mig skillnaden mellan tro och vetande.

Du spelade och visade mig in i musikens, jazzens värld.

Vi blev vänner för livet,

Jan Torin

Ytterligare minnesord : Se vår hemsida datasaab.se

Bo (Bosse) Norbäck

Bosse började 1965 på Saab Scania's Data och Elektronikdivision i gruppen för In/Ut-system till flygburna datorn CK37. Samtidigt med utvecklingen av de ingående enheterna var han delaktig i framtagandet av Automatisk Testutrustning för CK37. Efter att denna utrustning levererats till Centrala Flygverkstäderna Arboga övergick Bosse till Dokumentationsavdelningen i slutet av 60-talet. Vi på hårdvaruutvecklingen fick därigenom fortsätta med ett mycket givande samarbete då våra produkter skulle dokumenteras.

Vi kommer med värme att minnas Bosse som den genomtrevlige, glade och positive kamraten både i och utanför arbetet.

Göran Löf

Jag hade förmånen att få jobba tillsammans med Bosse under lång tid då vi hade kontoren i det s.k. Gunnars fabriker.

Bosse hade då ansvaret för den tekniska dokumentationen för de system och produkter som levererades till de nordiska länderna, Europa och USA. Det var egna utvecklare, utbildare och externa partners för utveckling och teknisk service. För att ta fram dessa olika dokument åtgick mycket dialog/avstämningar/reviewer med utvecklare/konstruktörer så att sakinnehållet blev sakligt korrekt och samtidigt lätt att ta del av.

Under denna period var det samtidigt i början av att använda datorer och ordbehandlare som verktyg för att framställa dessa dokument. Bosse utvecklade då med sina medarbetare en mycket hög nivå på dåtidens dokumentation som var till stor nytta runt om i företaget och hos partners.

Bosse var en reslig man såväl till det yttre som det inre. Glad i sinnet och med ett välbekant och bullrande skratt som satte sin prägel på omgivningen.

Jag är således en av de som har mycket goda minnen av Bosse som kompetent arbetskamrat och som sympatisk medmänniska. Nu önskar jag att Bosse får vila i frid och att familjen får allt gott framöver med goda minnen från tiden med Bosse.

Bosses vän och arbetskamrat

Arnold Norman

Medlemsintresse för utveckling av DSV - sammanställning av enkätsvar

I vår första enkät fick vi följande svar:

Antal medlemmar	166	enligt Kjells ekonomirapport rån 2015-05-01
Totalt svarande	25	
Svarsprocent	15%	

Avböjda p.g.a. dålig hälsa	3
Avböjda p.g.a.geografi/avstånd	2
Avböjda p.g.a.ointresse	1
Svarande med enkät	19

1) Vi introducerar temakvällar med utbyte mellan generationer		Mycket positiv	Positiv	Neutral	Negativ	Mycket negativ
Svarsfördelning	19	5	12	2		
Postiva/neutrala	19					

2) Vi erbjuder mentorskap		Mycket positiv	Positiv	Neutral	Negativ	Mycket negativ
Svarsfördelning	19	2	13	4		
Postiva/neutrala	19					

3) Vill du bidra med din kompetens och ställa upp på något område		Jag ställer mer än gärna upp	Jag ställer upp	Jag kan tänka mig ställa upp någon gång	Jag är inte intresserad	Jag är inte alls intresserad
Svarsfördelning	19		2	8	9	
Postiva/neutrala	10					

4) Om du svarat att du är intresserad av att bidra, inom vilka områden kan/vill du göra en insats	
Erfarenheter av att driva stora projekt	
Projekt i internationell miljö med flera partners	1
Resurstilldelning i projekt	
Ledartillsättning i organisationer och projekt	2
Omvärldsbevakning	
Egopresentation	2
Mentorskap/bollplank	3
Tekniska genombrott från förr	2 avionikdatorer nämnt av en
Ange område	
Annat, ange vad	1 IT-frågor i Styrelsemiljö 1 Software and Systems Engineering 1 Kåsera kring traditionell datakom 1 Teknisk service betydelse för produkternas kvalitetsupplevelse

5) Ser du andra områden som vi skulle belysa i föreningens regi, fritt fram för idéer
a. Gästföreläsare, ange område Leif Haglund, Olle Edvardsson m fl Lyckad spin-off från Saab: -Bildbehandling inom robotområdet gav 3D-teknologi och bl a företaget Vricon -Radarteknik och avancerad signalbehandling gav nivåmätsystem (Emerson) -Hur man hanterar spin-off-teknologi/produkter I samverkan med Dataföreningen b. Andra aktiviteter, kom med förslag

Efter en riktad påminnelse så fick in ytterligare 9 enkätsvar – vilket totalt gav oss 28 svar på enkäten. Bland dessa nya svar fanns ytterligare 4 resurspersoner som ville bidra till föreningens utveckling, vilket tillsammans gav oss 14 personer som ville bidra med sin kompetens på olika sätt.

Dokumentation av Datsaabsprodukter på museet, Linköping

Linköping november 2015

Den 30 september 2014 så flyttade DSV från förrådet i Gistad till Museets Magasin i Tornby, vilket innebar att vi fick en möteslokal och tillgång till hyllor i magasinet.

Det måste vara ordning och reda på föremålen som skall förvaras i ett museemagasin, Därför har Datamuseet IT-Ceum ett dataprogram som heter Sofie, som håller ordning på föremålen. Eftersom Datsaabs Vänner har god kunskap om dataföremål av äldre modell så har vi tagit på oss uppgiften att registrera dessa.

Detaljer vi registrerar är inventarienummer, placering (hylla), höjd, bredd och djup, vikt, fabrikat, modell, serienummer, färg, tekniska data, tillverkningsår, tillverkningsland och ev. ort, vem som skänkt föremålet. Historik är viktigt och bilder på föremålen är betydelsefulla.

För att kunna utföra ovanstående arbete så är vi ett registreringsgång som träffas varje tisdag i magasinet, som analyserar föremålen och registrerar dem.

Kunskap om datahistorien får vi på köpet.

Ett exempel ser ni nedan i form av minnet till D22 och registreingsformulär.

Huvudstyrkan utgörs av Lennart Pettersson, Sven-Erik Järkelid, Bengt Walla, Lennart Karsberger, Göran Löf, Kurt-Erik Schön, Leif Tollén, Jan-Olof Edén och jag själv, Weimar Sandell

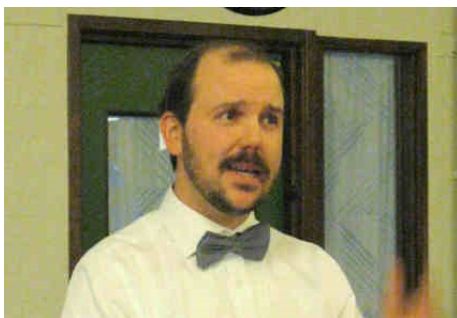
Lär av dåtiden för att forma framtiden.

Weimar Sandell

Klassifikation					
Museikod DM	Invnr DS97	Litt_subnr	Sakord Minnesstack D22	Klassifikation 1 D22	Klassi
Realnr 1 681	Realnr 2 6814	Realnr 3	Specialbenämning	Samhör med	
Beskrivning					
Material 1	Material 2	Material 3	Lä		
Teknik 1	Teknik 2	Teknik 3	Dj	15	
Tillverkning					
Tillverkare Datasaab	Tillv_Insl_Fnamn	Tillv_född 0	Tillv_f		
Modell/fabrikat/typ	Tillverkningstid ca 1970	Tkod			
Land tillverkning Sverige	Län tillverkning	Kommun tillverkning	Hä		
Socken tillverkning Linköping	Ort tillverkning	Fridata01	Fa		
Bild					
Bildtext / Anmärkning					
Anmärkning Minnesstack 4 kiloord till Datasaab D22.					

Höstfesten den 20 oktober 2015

Till årets höstfest kom 53 festsugna personer. Unikt för den här höstfesten var att Datsaabs Vänner bjudit in Ericsson-seniorerna att delta. Ericsson-seniorerna är en informell grupp av tidigare Ericsson-anställda, som brukar träffas för att göra studiebesök och äta gemensamma luncher.

Många av Ericsson-seniorerna har tidigare varit anställda på Datsaab, och det blev många kära återseenden av gamla vänner på höstfesten.

För underhållningen stod Joakim Johansson, känd för linköpingsborna som skådespelare i lokala revyer, slottsherre på Ekenäs slott och f.d. ordförande i Landeryds Hembygdsförening.

Joakim berättade om sin bakgrund och kom sedan in på episoder från de skådespel han deltagit i. Han passade också på att med små attiraljer klä ut sig till olika figurer som han spelat, och vi kunde imponeras av vilken mångsidig person han är. Framträdandet rönt stor uppskattning och munterhet.

Efter underhållningen bjöds på Skaguntoast samt Fjärilskotlett med provencalsk sås.

Efter kaffet informerade ordförande Sivert Westlund om vår verksamhet med utdelning av stipendier till högstadie- och gymnasieelever och deras lärare. Sivert uppmanade också gästerna att bli medlemmar och gärna sponsra Vännerna med bidrag till stipendierna.

Stämningen var hög och många gamla äventyr och minnen hann diskuteras innan vi skiljdes åt för den här gången.

Vi tackar Rolf och Gunnel för ännu ett trivsamt arrangemang!

Foto och text / Heike Bergsten

Fler bilder: Se nästa sida

